

imod det derom stillede Forslag. — Jeg skal endnu kun udtale mig om eet Punkt, nemlig om det Endringsforslag, der er stillet udenfor Listen om et Bidrag af 20,000 Kr. til et privat Skuespillerfjelskab i Sjælland og Jyn. Jeg kan i saa Henseende i alt væsentligt henholde mig til den ærede Ordfører. Jeg nærer Sympati for denne Tanke, men jeg tror ikke, at den er tilstrækkelig forberedt, og jeg har derfor ikke kunnet tiltræde Forslaget. Maa jeg i den Henseende tillade mig en Henstilling til den ærede Minister. Bort Skuespillerlønnen i Provinserne lider under en meget stor Ulempe derved, at de Bevillinger, der ere udstedte til enkelte bestemte Direktører, udtages og udlaanes til Perioner, der baade i kunstnerisk og økonomisk Henseende ere aldeles uansvarlige, og som den ærede Minister sikkert aldrig nogen sinde vilde give Bevilling (Ministerens for Kirke- og Undervisningsvæsenet [S. Scavenius]: Det er Justitsministeren, der giver Bevillingerne). Den ærede Minister bemærker, at det hører under Justitsministeren, og jeg kan derfor kun opfordre ham til at henlede sin Kollegas Opmærksomhed paa dette for Skuespillet i Provinserne uheldige Forhold, som jeg her har fremhævet.

Svar: Jeg kan med Hensyn til de Endringsforslag, der ere stillede om forskellige Kirker, ganske henholde mig til det ærede Medlem, der nu havde Ordet. Jeg har deltaget i Forslaget om at nedsette Udgiften til de Kirker, som her foreslaas opførte, saaledes som det ærede Medlem nylig angav, og jeg tror, at det vilde være den rigtige Vej at komme ind paa, navnlig naar man staar overfor en omfattende Kirkebygning, som det blev fremsat forleden Dag, da vi havde Andragenderne til Behandling. Naar vi først begynde at bygge Kirker i halvbyfinvis hvert Aar, er der virkelig Grund til at tage noget mere Hensyn til Befolkningerne, end om det kun var enkelte Byggeforetagender, der foresloges. Jeg skal tillade mig at minde om, hvorledes Udviklingen har været med Hensyn til Statens Deltagelse i Kirkebygninger overhovedet. Det begyndte jo med, at man fra alle Sider anerkendte, at det var en Opgave, der hørte ind under Kirkemidlernes naturlige Omraade. Det viste sig imidlertid, at de kirkelige Midler ikke bleve ledede saaledes, at der, som man havde ventet, blev noget at benytte dertil. Det forudsatte en Ordning af de geistlige Lønninger overhovedet, ifølge hvilken der skulde blive noget tilovers til saadanne Formaal. Striden stod, som bekendt,

i sin Tid ingenlunde om, hvorvidt disse Foretagender skulde afholdes af de geistlige Midler; det var alle enige om; men Striden stod tværtimod paa, om disse Midler skulde kunne bruges ogsaa til ikke geistlige, ogsaa til verdslige Djemed. Spørgsmaalet drejede sig om det bekendte Fond, om der skulde være et Statsfond, der skulde samle de overskydende Midler, eller om de skulde gaa ind i selve Statskassen. Saaledes stod man den Gang. Nu ere vi imidlertid ikke blot komne dertil, at vi ikke længere strides om, hvorvidt de geistlige Midler skulle bruges til saadanne Djemed, for saa vidt der er noget Overflud; vi anerkende alle sammen, at der ventelig ikke bliver noget Overflud, men Spørgsmaalet er da, hvorledes disse Maal i øvrigt skulle fremmes. Det næste Stadium var jo det, at man enedes om at udrede det halve af Statskassen og det halve af de saakaldte Stiftsmidler, men ogsaa der er man løben fast, idet disse Midler ikke længere haves. Saa bliver der ikke andet tilbage end den rene Statsudgift til disse geistlige Formaal. Det forekommer mig i og for sig at være meget betænkeligt at gaa til en ligefrem Anerkendelse af, at Staten skal fyldestgøre alle de Krav, der i den Henseende stilles til den. Det er jo ogsaa saaledes, at det har været, og det er ogsaa Tilfældet her ved disse Forslag, at der fra vedkommende Menigheds Side samles noget sammen. Det bliver jo imidlertid i fattige jydste Menigheder ikke stort. Det er altsaa en ren Statsudgift, der her er Tale om. Men jo mere det kommer til at blive, ikke blot fortrinnsvis, men saa at sige udelukkende, Staten, der udræder Udgifterne, desto mere synes ogsaa Hensynet til Befolkningen at maatte gøres gældende herfra. Jeg tror heller ikke, at det er i de paagældende smaa Menigheders Interesse at opføre de bekendte store Bygninger med et firkantet Taarn og en lang Lønge og store kattede Hvalvinger, hvor en halv Snees Mennesker ynkelig forsvinde i det øde Rum. Jeg tror, at de ville kunne have det meget hyggeligere i et noget anderledes konstrueret Bedehus. Dette, mener jeg, gælder ikke blot om Søndagsgudstjenester, men endnu mere om det, som jeg antager, ligger de paagældende fortrinnsvis paa Hjerte, nemlig de enkelte kirkelig-borgerlige Handlinger, med Hensyn til hvilke det navnlig kan være bekværligt at skulle rejse langvejs bort, for at faa dem udførte. Alle saadanne Ting som Vielser, Begravelser, Barnebaab osv. vilde jo meget bedre og langt hyggeligere lade sig udføre i Rum, der ere noget mere borgerlig konstruerede end de sædvanlige Kirker ere. Jeg tror altsaa, at det er saa